

Posudek oponenta na diplomovou práci Prokopa Bílého *Velmocenská politika: Rusko a USA z hlediska realistických teorií mezinárodních vztahů*

Kolega Bílý si vybral bezesporu podstatné a atraktivní téma. Pro jeho zpracování si zvolil realistické paradigma, v jehož rámci projevilo schopnost vnímat relativně jemné diference, a vedle známějších (a také českými autory již do hloubky zpracovaných) autorů jako Waltz či Mearsheimer je schopen pracovat i s opomíjenějšími postavami a proudy, zejména se Schwellerem.

Na práci je třeba ocenit, že její autor nesdílí častou nechuť studentů společenských věd k teorii. Ba skoro naopak. Autor možná až zbytečně přetěžkal svůj text debatou metateoretických předpokladů realismu v disciplíně mezinárodních vztahů a naopak poněkud pokulhává jeho empirická analýza. Tento problém má kořeny už v teoretické části, kde se mu nedostalo prostoru, aby obsáhleji zavedl některé pojmy klíčové pro svou analýzu, jako třeba „revizionistická velmoc“, které se v teoretické části objevují jen nárazově – a v důsledku toho je jeho vlastní empirická analýza sama velmi nárazová, spíš než soustředěnou práci s jasně vymezenými daty (ostatně autorovu větu na s. 17 „*metodou sběru dat bude především rozbor odborné literatury, v menší míře pak analýza vyjádření ruských a amerických elit*“ by šlo takřka uvádět jako příklad nepochopení pojmu „data“) představuje nárazové komentáře k tomu, co autorem formulované hypotézy umožňují z ruské a americké politiky vidět. Analytická kapitola, která měla být jádrem práce, tak působí přinejlepším rozpačitě.

Zejména v případě Johna Mearsheimera se v práci projevuje jisté nepochopení i teoretické materii, s níž autor pracuje (možná měl svůj jinak v zásadě úctyhodný, ale vůči tomuto autorovi spíš sporý seznam literatury doplnit o jeho vysoce kontroverzní a zároveň vysoce instruktivní článek „Back to the Future. Instability in Europe after the Cold War“. Až takřka na hranici parodie Waltzova neorealismu pak působí autorova úvaha, že podle logiky neorealismu měly evropské státy v době debat o protiraketové obraně USA uzavřít alianci s Ruskou federací (s. 26). Je rovněž sporné, zda autor může používat pojmenování pro teorie, jež mají analyzovat politiku, k charakteristice oněch politik samotných, jako to činí na s. 44, osobně se domnívám, že hovořit o „neorealistické“ zahraniční politice (a mít ještě navíc na mysli neorealismus ve waltzovském smyslu) je nelegitimní přenos.

Jako celek práce osvědčuje schopnost autora pracovat se značným množstvím odborné literatury a zorientovat se i ve velmi obtížných teoretických diskusích, zároveň již méně schopnost aplikace poznatků na konkrétní empirickou materii. Navrhuji hodnotit známkou *velmi dobře*.

Ondřej Slačálek